

اولین کنفرانس ملی پژوهش‌های کاربردی در فرایندهای تعلیم و تربیت

تحلیل محتوای کتاب مطالعات اجتماعی (مدنی، تاریخ، جغرافیا) نهم متوسطه از مؤلفه‌های جهانی شدن

محمدکریم مهدی نژاد

دانشجوی کارشناسی ارشد برنامه ریزی درسی
com.gmail@۲۲mahdinejad

چکیده

پژوهش حاضر با هدف تحلیل محتوای کتاب مطالعات اجتماعی نهم متوسطه بر مبنای مؤلفه‌های پدیده جهانی شدن انجام گرفت و مؤلفه‌های پژوهش شامل آموزش شهروندی، آموزش چند فرهنگی، آموزش صلح، آموزش محیط زیست و آموزش سلامت بودند. در این پژوهش کتاب مطالعات اجتماعی نهم متوسطه به عنوان یکی از منابع آموزشی مورد تحلیل قرار گرفت تا مشخص شود به چه میزان در راستای مؤلفه‌های آموزش جهانی حرکت کرده است. روش مورد استفاده در تحلیل محتوا، روش ویلیام رومی و واحد تحلیل صفحات (متن، پرسش‌ها، تمرین‌ها و تصاویر) را شامل می‌شد و جامعه آماری شامل یک جلد کتاب در سال ۱۳۹۹-۱۳۹۸ با عنوان مطالعات اجتماعی نهم متوسطه بوده و نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل داده‌ها نشان می‌دهد که بیشترین توجه به مؤلفه آموزش شهروندی و کمترین میزان توجه به مؤلفه‌ی آموزش سلامت می‌باشد، همچنین کتاب مذکور در زمینه پرداختن به مؤلفه‌های جهانی شدن نیمه فعال می‌باشد چراکه ضریب درگیری عددی بالاتر از ۰/۵ می‌باشد و به این معنی است که بیش از ۲۵ درصد واحد‌های تحلیل کتاب به مؤلفه‌های جهانی شدن پرداخته است.

واژگان کلیدی: تحلیل محتوا، مطالعات اجتماعی. ویلیام رومی، جهانی شدن

مقدمه

در گذشته‌ای نه چندان دور می‌شد تصور کرد که نظام‌های تعلیم و تربیت بدون توجه به تنوع و گوناگونی فرهنگ‌ها و باورهای مردم در دیگر سرزمین‌ها بدون توجه به آن چه خارج از مرزهای جغرافیایی قرار دادی می‌گذرد برنامه‌ریزی کنند اما امروزه و با از میان رفتن مرزهای قراردادی سنتی و با توجه به تأثیر تحولات یک منطقه بر دیگر مناطق جهان ناگزیر باید در امر برنامه‌ریزی و به خصوص در تألیف و تدوین برنامه‌های درسی به این مهم توجه شود در عصر مبادله‌ی اطلاعات تصور انسان و ویژگی‌های او تنها در درون جامعه‌ای خاص ممکن نیست و در این امر نمی‌توان از تأثیر جامعه به معنای جهانی آن غافل بود در این زمینه به منظور جلوگیری از شوک آموزشی و تأخر فرهنگی باید به چاره‌جویی پرداخت و نخستین گام، شناخت وضعیت موجود و کمبودها و کاستی‌های آن در مقایسه با وضعیت مطلوب است (کاردان، ۱۳۸۱).

تحولات جهانی از جمله گسترش روزافزون دامنه‌ی ارتباطات با کمک پیشرفت‌های علمی و فناوریانه سبب به هم پیوستگی و در هم تنیدگی مسائل جهانی شده است این وضعیت جدید اقتضائات و الزاماتی را در همه حوزه‌های تأثیرگذار زندگی انسان و در ابعاد فردی و اجتماعی به دنبال داشته و آموزش و پرورش به شکل عام و حوزه‌ی برنامه‌های درسی به شکل خاص نیز از این امر برکنار نبوده‌اند. در این زمینه می‌توان گفت که نهاد اجتماعی آموزش و پرورش چون سایر نهادها در خلأ عمل نمی‌کند و نه تنها جزیی از کل به حساب